

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Rotterdam
T.a.v. Bureau Monumenten&Cultuurhistorie
[Redacted]
Postbus 6575
3000 KP Rotterdam

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

[Redacted]
[Redacted]

Datum 26 juni 2025
Betreft Advies omgevingsvergunning rijksmonumentactiviteit

Onze referentie
1686327

Uw referentie

Naam Sint Dominicuskerk
Adres Hang 18
Postcode/plaats 3011GG Rotterdam
Gemeente/provincie Rotterdam; Zuid-Holland;
Monumentnummer 532240

Geacht college,

Op 3 april 2025 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 4.32 lid 1 onder b, van het Omgevingsbesluit (Ob). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning niet te verlenen.
In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan behelst het verwijderen van de klokken uit de torens, het verwijderen van de kruisen van de torens en het verwijderen van de naam van de gevel.

Motivering

Het gebouw (kerk met bijbehorende gebouwen) behoort tot de meest waardevolle monumenten uit de periode van de Wederopbouw (1940-1965). Uit deze periode is slechts een beperkt aantal monumenten als rijksmonument aangewezen. Daarom is het van belang om zeer zorgvuldig met deze rijksmonumenten om te gaan.

Monumentale waarde

De kerk en bijbehorende gebouwen zijn centraal gesitueerd in een beeldbepalend onderdeel van de na het bombardement van mei 1940 wederopgebouwde binnenstad van Rotterdam. De bouw van de kerk is gebaseerd op de nieuwe liturgische opvattingen binnen de Rooms-Katholieke kerk. De kerk is gebouwd als een zondagskerk (gemeenschapskerk) samen met een dagkerk en heeft een zeldzame opzet met klooster. Vanwege de met de kerk verbonden ontwikkeling van de oecumenische beweging heeft de kerk een pionierskarakter.

Het object vormt een belangrijk onderdeel van het oeuvre van het architectenbureau Kraaijvanger. De kerk is ontworpen in een modern-eclectische bouwstijl, waarin degelijke en functionele uitgangspunten zijn gecombineerd met monumentale en artistieke elementen. Een grote rol spelen de hoogwaardige kunstwerken in en aan het gebouw, zowel in het architectonische ontwerp (glas-in-betonwand) als in de relatie tussen binnen en buiten (toepassing mozaïeken bij entree en in biechtstoelen). Er is sprake van een bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur, vanwege het in elkaar overlopen van ruimten van het interieur, de overgang met een interieur(onderdelen). Aan de voorzijde is een voorplein naar de publieke wereld.

Hoge situationele waarde heeft de kerk omdat deze goed zichtbaar is vanaf de Vlasmarkt, het pleintje in de Hoogstraat waar de Delftsevaart in de Steigersgracht uitmondt. Hoewel het gebouw zijn hoofdentree heeft aan het Hang, is ook de achtergevel aan de Nieuwstraat markant. De kerktoren was bedoeld als herkenningspunt in de binnenstad en heeft hiermee stedenbouwkundige betekenis en waarde.

Alle onderdelen zijn grotendeels gaaf en bij elkaar bewaard gebleven. Dit geldt niet alleen voor de architectonische vormen, maar met name ook voor het interieur. Het diverse materiaal uit de bouwtijd is nog grotendeels aanwezig. Slechts op onderdelen hebben vernieuwingen in ander materiaal plaatsgevonden. De relatie met het Steiger, en de ergegenover gelegen Vlasmarkt is steeds bewaard gebleven.

Er is sprake van een bijzondere samenhang van parochiekerk met klooster-pastorie en daarvoor kenmerkende kruisgang. Het gebouw heeft een hoge zeldzaamheidswaarde, als één van de weinige en nog bestaande, na de oorlog nieuwgebouwde kerken in de binnenstad van Rotterdam.

Huidige opgave

De kerk is onttrokken aan de eredienst. Uit de aanvraag blijkt niet duidelijk of de kerk is verkocht of zal worden verkocht. Of het gebouw een nieuw gebruik zal krijgen en wat het nieuwe gebruik van de kerk zal worden is niet vermeld.

Ten aanzien van het proces adviseer ik het volgende. Gelet op de uitzonderlijke en cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden van deze wederopbouwkerk adviseer ik dringend om het proces om te keren: niet starten vanuit ingrijpende wijzigingen, maar eerst komen tot een helder toekomstbeeld voor het gebouw. Zonder zicht op een nieuw en passend gebruik is het niet verantwoord om op dit moment al keuzes te maken die onomkeerbaar zijn en ten koste gaan van de monumentale waarden. De kerk is als geheel ontworpen, waarbij exterieur, interieur en functies – waaronder klokken, torens, kruisgang en liturgische ruimten – in samenhang betekenis hebben. Een herbestemming zal ongetwijfeld vragen om maatwerk en keuzes, maar deze zijn alleen goed te maken in het licht van een breed gedragen plan voor de toekomst, opgesteld door een deskundig team met kennis van herbestemming. De RCE adviseert daarom met klem om pas na het opstellen van een herbestemmingsvisie of ontwerp– bij voorkeur met betrokkenheid van een architect met ervaring in transformaties van religieus erfgoed – een inhoudelijke aanvraag in te dienen over hoe om te gaan met de afzonderlijke onderdelen van het monument. Alleen zo kan recht worden gedaan aan de bijzondere waarden van dit rijksmonument en wordt ruimte geboden aan een duurzame en zorgvuldige transformatie.

Klokken, kruis en naam

Aanvullend op de meer algemene waardestelling van de kerk, ga ik verder in op de klokken. De bronzen klokken zijn in 1960 (volgens aanvrager 1961) speciaal voor deze kerk gegoten door de gerenommeerde Klokkengieterij Petit en Fritsen uit Aarle-Rixtel en dus even oud als het gebouw. Als objecten zijn de klokken representatief voor de klokken die in de wederopbouwtijd zijn gemaakt, zij hebben daarnaast des te meer waarde vanwege de connectie met het gebouw. De klokkentoren (campanile) is gemaakt om de klokken, die boven elkaar hangen, een prominente plek te geven. Ze zijn vanaf het begin in het ontwerp van de toren meegenomen en spelen een rol in het silhouet van het monument. Hetzelfde geldt voor het Angelustorentje met de bronzen Angelusklok. Ik adviseer daarom de klokken te handhaven en niet te verwijderen.

Het plan betreft ook het verwijderen van de naam van de kerk van de gevel. Het gaat om losse metalen letters die met afstandhouders op de gevel zijn bevestigd. Er is geen datering gegeven en geen toelichting op historische waarde of betekenis. Daarom is deze ingreep niet goed te beoordelen. Mogelijk kan nagegaan worden met oude foto's of de letters al vanaf de bouw op de gevel aanwezig waren, en onderdeel zijn van het oorspronkelijke ontwerp, of dat deze later (subrecent) zijn toegevoegd.

Met klokken en torenkruisen gaat het om onderdelen die monumentale waarde vertegenwoordigen. Met het verwijderen kan vanuit het oogpunt van monumentenzorg niet worden ingestemd, omdat daarmee monumentale waarden verloren gaan.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift verleende omgevingsvergunning

Graag wijs ik u op de verplichting in artikel 10.22a van het Omgevingsbesluit om de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap binnen een week na verlening van een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit een afschrift van de vergunning toe te zenden. Dit kan door toezending aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

